

**openbaar
ministerie**

Huisarts, patiënt en het gerecht. Bewindvoering, gedwongen opname.

**Nascholing PUK Huisartsen Druivenstreek –
27/10/2022**

1. Inleiding

- Voorstelling:
  - Lieve CHRISPEELS:
Eerste-substituut procureur des Konings Parket Halle-Vilvoorde (Asse)
Teamverantwoordelijke Persoonsgebonden Materies
= minderjarigen (VOS/MOF), intrafamiliaal geweld, zeden, burgerlijke dossiers, gedwongen opnames

- Openbaar ministerie? OM vertegenwoordigt de samenleving/het algemeen belang (in de rechtbank) / hoeder van de openbare orde

- Concrete taken?

- opsporen en vervolgen van misdrijven (1)
  - ! Nuance mbt jeugddossiers: eerder preventief ipv repressief
- tenuitvoerlegging van straffen benaarstigen (2)
- verlenen van advies in burgerlijke zaken (3)

(1) Opsporen en vervolgen van misdrijven

- Het opsporen van misdrijven: OM leidt en coördineert het opsporingsonderzoek dat hoofdzakelijk wordt uitgevoerd door de politie. Deze gaat op zoek naar sporen, verzamelt bewijzen, hoort getuigen en slachtoffers, arresteert en verhoort verdachten, enz.

- Specifieke bevoegdheden OM: (o.a igv heterdaad), desgevallend onderzoeksrechter vorderen. Hiertoe is er op elk parket een 24-urenpermanentie en dit 7 dagen op 7

- Eenmaal het opsporingsonderzoek is afgerond, passend gevolg aan het dossier:
  1. seponeren
  2. minnelijke schikking
  3. bemiddeling in strafzaken
  4. dagvaarden

(2) Tenuitvoerlegging straffen benaarstigen

- ervoor zorgen dat de door de rechter uitgesproken vonnissen worden uitgevoerd
- door dienst strafuitvoering

(3) Het verlenen van advies in burgerlijke zaken

- OM kan in bepaalde gevallen advies geven zodat de rechter een adequate beslissing kan nemen, vb. omgangsregeling kinderen (belang van het kind)
- OM is in bepaalde gevallen verplicht advies te geven, vb. adopties, schijnhuwelijken, faillissementsdossiers, dossiers arbeidsrechtbank, ...
- schriftelijk of mondeling advies

2. Gedwongen opname - dringende procedure

2.1. Wetgeving

Wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

Koninklijk besluit van 18 juli 1991 ter uitvoering van de wet van 26 juni 1990.

Wet van 20 februari 2017. Wet tot wijziging van het de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke. (B.S. 22 maart - Inwerkingtreding 1/04/2017)

2.2. Bevoegdheid Halle-Vilvoorde

- Territoriaal:
  - meerderjarige
  - minderjarigen
- Hoogdringendheid

Territoriaal:

- meerderjarige personen die worden aangetroffen op het grondgebied van Halle-Vilvoorde, ongeacht waar hun woon- of verblijfplaats gelegen is.
- minderjarigen van wie de ouders of de voogden wonen binnen het grondgebied van Halle-Vilvoorde, alsook in de gevallen waarin de ouders/voogden van de minderjarige geen verblijfplaats hebben in België dan wel indien die verblijfplaats onbekend is of niet vaststaat. Dan zal de bevoegdheid worden bepaald door de plaats waar de minderjarige wordt aangetroffen of waar hij verblijft.

In principe is de bevoegde procureur des Konings deze van de verblijfplaats van de persoon die het ouderlijk gezag uitoefent, of, ingeval van gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag door gescheiden personen, de verblijfplaats van de persoon bij wie de minderjarige gewoonlijk verblijft aangezien die jeugdrechter territoriaal bevoegd is overeenkomstig artikel 1 §2 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

Hoogdringendheid

- In geval van hoogdringendheid is de procureur des Konings bevoegd om een gedwongen opname ter observatie van een geesteszieke persoon te bevelen.
- Het openbaar ministerie heeft dan de bevoegdheid om, indien bepaalde voorwaarden zijn vervuld, een geesteszieke persoon van zijn of haar vrijheid te beroven voor een periode van in principe 10 dagen, vooraleer een rechter zich over de vrijheidsberoving van de persoon uitspreekt.
- De persoon (minderjarig of meerderjarig) wordt tegen zijn wil geplaatst in een gesloten psychiatrische dienst en mag die niet verlaten.
- Het is belangrijk dat het openbaar ministerie beslist op basis van het advies van een onderzoekende psychiater.
- De procedure bij een gedwongen opname is een procedure “*sui generis*” met een burgerlijk karakter.

- De procureur des Konings treedt op krachtens de bijzondere bevoegdheden hem verleend door de wet op de bescherming van de persoon van de geesteszieke.
- De politie treedt hierbij op krachtens artikel 18 § 1 WPA en vervult daarbij één van haar specifieke opdrachten.

Art.18 § 1 WPA “De politiediensten houden toezicht op de geesteszieken die hun gezondheid en veiligheid in gevaar brengen of die een ernstige bedreiging vormen voor het leven en de lichamelijke integriteit van anderen. Zij beletten dat zij ronddwalen, vatten hen en lichten onmiddellijk de procureur des Konings in”.

Art. 18 § 2 WPA “Zij vatten degenen die hun gemeld zijn als ontvlucht uit de psychiatrische dienst waar zij in observatie waren gesteld of waren weerhouden overeenkomstig de wet en houden ze ter beschikking van de bevoegde overheden”

- **Opgelet: een onaangepastheid aan zedelijke, maatschappelijke, religieuze, politieke of andere waarden niet als een geestesziekte mag worden beschouwd.**

2.3. Voorwaarden voor een gedwongen opname ter observatie

De procureur des Konings kan tot een gedwongen opname ter observatie laten overgaan indien aan volgende voorwaarden is voldaan:

- persoon moet geestesziek zijn (a)
- persoon is een gevaar voor zichzelf of een bedreiging voor de integriteit van anderen (b)
- een gebrek aan enige andere geschikte behandeling (c)
- dient sprake te zijn van dringendheid (d)

a/ De persoon moet geestesziek zijn

De persoon moet lijden aan een ernstige geestesziekte – zal door de psychiater worden beoordeeld

Niet iedere geestesstoornis laat toe om een gedwongen opname te bevelen. Voorbeeld:

- Een herhaald drankgebruik laat als dusdanig niet steeds toe om te besluiten tot een ernstige geestesziekte.
- Indien een middelenverslaving gepaard gaat met symptomen van psychische stoornissen, zou wel kunnen geconcludeerd worden dat er sprake is van een geestesziekte.
- Dementie niet noodzakelijk hiermee gelijkgesteld

b/ De persoon is een gevaar voor zichzelf of een bedreiging voor de integriteit van anderen

- Wordt in eerste instantie beoordeeld door de politie, de procureur des Konings en de aangewezen psychiater. In een volgend stadium van de procedure zal dit worden beoordeeld door de vrederechter of de jeugdrechter.
- Een gedwongen opname kan worden bevolen indien de toestand van de geesteszieke het vereist omdat hij zijn eigen gezondheid alsook zijn veiligheid ernstig in gevaar brengt of een bedreiging is voor anderen hun integriteit
! Als er enkel gevaar bestaat voor zijn gezondheid, volstaat dit niet om een opname onder dwang te bevelen.
- Er moet ook sprake zijn van een ernstig gevaar. Het gaat zowel over een ernstig actueel gevaar als over een ernstig potentieel gevaar dat de betrokkene loopt.

c/ Een gebrek aan enige andere geschikte behandeling zoals vrijwillige opname of ambulante zorg

- Het gaat om een geschikte en redelijkerwijze toepasbare behandeling
- Het is slechts mogelijk om over te gaan tot een opname onder dwang indien een vrijwillige ambulante of residentiële behandeling ongeschikt of onmogelijk is.
- Op grond van het principe van subsidiariteit is het onmogelijk om een beschermingsmaatregel op te leggen indien de geesteszieke persoon vrijwillig instemt met een concrete behandeling.
- Sommige personen kennen echter zo goed de procedure dat zij zullen trachten te ontkomen aan de dwangmaatregel door zich bereid te verklaren met een vrijwillige behandeling en/of opname (sociaal wenselijk). Dit kan blijken uit voorgaande interventies. Hier zal een spoedeisende gedwongen opname toch mogelijk zijn en het is de magistraat van dienst die daarover oordeelt (in een later stadium zal dit worden beoordeeld door de vrederechter of jeugdrechter).

d/ Er dient sprake te zijn van dringendheid

De procureur des Konings is slechts bevoegd om iemand tot observatie te laten opnemen in een psychiatrische dienst in spoedeisende gevallen (artikel 9 Wet geesteszieke).

Vb. persoon is zeer geagiteerd, suïcidepoging <> persoon is zeer rustig bij aantreffen

2.4. Procedure

- Aantreffen en vatten van een persoon (a)
- Overbrenging van de persoon door de politie naar het UZ Brussel en onderzoek aldaar (b)
- Verloop na het evaluatieonderzoek (c)

a/ Aantreffen en vatten van een persoon

- In de praktijk wordt de politie verwittigd dat er ten aanzien van een persoon, die mogelijks gevaarlijk geestesziek is, een dringende maatregel nodig is (desgevallend door het parket nadat een verzoek van een belanghebbende of arts werd ontvangen).
- De politie kan ook ambtshalve vaststellen dat naar aanleiding van een interventie een persoon mogelijks gevaarlijk geestesziek is.
- De politie neemt vervolgens onmiddellijk contact op met de parketmagistraat met dienst die, op basis van het relaas van de politie, beslist de persoon al dan niet te laten onderzoeken door een (kinder)psychiater van het UZ Brussel met het oog op een eventuele gedwongen opname tot observatie.
- Indien er een misdrijf gepleegd is, zal de parketmagistraat bovendien beslissen om over te gaan tot een gerechtelijke vrijheidsberoving.

Om niet op gespannen voet te komen met artikel 12 Grondwet, dient de beslissing tot gedwongen opname door de parketmagistraat te worden genomen binnen een beperkte termijn:

- Artikel 12 Grondwet: *“De vrijheid van de persoon is gewaarborgd. Niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft. Behalve bij ontdekking op heterdaad kan niemand worden aangehouden dan krachtens een met redenen omkleed bevel van de rechter dat uiterlijk binnen achtenveertig uren te rekenen van de vrijheidsberoving moet worden betekend en enkel tot voorlopige inhechtenisneming kan strekken.”*
- In geval de betrokkene geen misdrijf heeft gepleegd, bedraagt deze termijn om te beslissen ten hoogste 12 uur, zijnde de maximumduur van een bestuurlijke aanhouding door de politie (artikel 31 Wet Politieambt).
- Binnen 48 uur te rekenen vanaf het moment van vrijheidsberoving van de onderzochte persoon, indien die ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd.
- De verwijzing naar de bestuurlijke aanhouding slaat hier op de duur van de vrijheidsberoving. De procureur des Konings treedt niet op als een bestuurlijke overheid, maar zoals hoger beschreven krachtens de bevoegdheden hem toegekend door de wet op de bescherming van de geesteszieke die voorziet in een procedure *sui generis*

b/ Overbrenging van de persoon door de politie naar het UZ Brussel en onderzoek aldaar

- De politie vervoert de persoon naar de spoedgevallendienst van het UZ Brussel, campus Jette, ongeacht de taal die de persoon spreekt of verstaat.
- De persoon staat onder toezicht van de politie. Hij zal worden overgebracht in een politievoertuig en indien nodig, worden geboeid. De politie waakt over de veiligheid van de gevatte persoon (artikel 18 WPA).
- De politie wordt verzocht de psychiater met wachtdienst van het UZ Brussel mee te delen dat hij gevorderd wordt door de parketmagistraat met dienst voor de uitvoering van een evaluatieonderzoek van de persoon en het verlenen van een advies.

- In afwachting van en tijdens het evaluatieonderzoek blijft de politie aanwezig op de spoedgevallendienst van het UZ Brussel en waakt over de veiligheid van de gearresteerde persoon.
- Er wordt tevens aandacht geschonken aan de veiligheid van derden in het raam van die bewakingsopdracht. (cfr. Artikel 18 WPA)

c/ Verloop na het evaluatieonderzoek

- Na het evaluatieonderzoek neemt de (kinder)psychiater zo snel mogelijk telefonisch contact op met de magistraat met dienst en deelt zijn advies mee over de geestestoestand van de voormelde persoon:
  - * Indien geen beslissing tot gedwongen opname ter observatie wordt genomen, mag de persoon vrij beschikken, tenzij er aanleiding bestaat om een andere gerechtelijke maatregel te nemen omdat een misdrijf voorhanden is.
  - * Indien wel wordt beslist tot gedwongen opname ter observatie wordt de vrederechter/jeugdrechter door middel van een verzoekschrift gevat door het openbaar ministerie binnen de 24 uur (geschorst tijdens weekend/feestdag)

2.5. Uitvoering van de gedwongen opname ter observatie

- Nadat de magistraat met dienst beslist heeft tot de gedwongen opname ter observatie, vordert hij de directeur van de instelling (het psychiatrisch ziekenhuis) de geesteszieke in bewaring te nemen, zijn vervoer te laten uitvoeren en tot zijn opname over te gaan (artikel 2§1 KB 18 juli 1991) →patiënt en geen verdachte meer
- Probleem plaatsgebrek (vnl Franstalige ziekenhuizen)
- De kosten van vervoer, verblijf en behandeling in een psychiatrisch ziekenhuis komen ten laste van de zieke (artikel 34 van de wet).
- De overbrenging naar de psychiatrische instelling gebeurt steeds met een ziekenwagen die daartoe wordt opgeroepen door de directeur van die instelling.
- Indien de artsen dit nodig of nuttig achten, zal de aanwezigheid van de politie bij de overbrenging vereist zijn met het oog op de veiligheid van de zieke of zijn medische begeleiders.

2.6. Binnentreden in woning van de persoon

- Artikel 18 WPA beschrijft uitdrukkelijk de opdracht van de politiedienst die toezicht houdt op de geesteszieke en hem vat. De bescherming van een mogelijks zieke persoon die een ernstig gevaar vormt voor zichzelf of anderen is prioritair.
- In dergelijke gevallen kan de politie een woning betreden, o.m. op basis van de bestuurlijke bevoegdheden omschreven in artikel 27 Wet op het politieambt dat toelaat dat bij het vervullen van de opdrachten van bestuurlijke politie, de politieambtenaren, bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd, zowel 's nachts als overdag gebouwen, bijgebouwen en vervoermiddelen kunnen doorzoeken.
- Het gaat hier evenwel over de aanwending van de bestuurlijke bevoegdheden die er hoofdzakelijk toe strekken om gevaar op te sporen en desgevallend te doen verdwijnen.

2.7. Opmerkingen

- Hoewel een persoon pas na de beslissing tot gedwongen opname formeel als geestesziek en als patiënt wordt beschouwd en derhalve het voorwerp uitmaakt van een beveiligingsmaatregel, is het duidelijk dat hij voordien al mogelijks ziek was aangezien de procedure tot gedwongen opname werd opgestart.
- Dit betekent dat die persoon met de nodige omzichtigheid moet worden behandeld en het gebruik van geweld zoveel mogelijk moet worden vermeden en zoals steeds proportioneel zal moeten zijn.
- Indien bij het vatten of de overbrenging de persoon geweld gebruikt tegenover de politie of zich heftig verzet, kan de politie hiervan een proces-verbaal opstellen wegens weerspanningheid of slagen of verwondingen. Indien zich een medische noodzaak voordoet, kan evident bijkomend beroep worden gedaan op een MUG-arts om de persoon medicatie te laten toedienen.
- Wanneer men zich vrijwillig laat opnemen, kan men te allen tijde psychiatrische dienst verlaten

2.8 Voorbeelden

Voorbeeld 1

Rond 17u krijgt de politie een oproep van een vrouw dat haar vriend zichzelf van het leven wilt beroven door een ongeval te veroorzaken op de RING. De politie probeert de man zelf op te bellen en na een aantal pogingen neemt hij op en zegt hij uiteindelijk waar hij staat. Volgens de partner van meneer is hij 10 jaar geleden gescheiden van zijn ex. Sindsdien kampt hij met depressies en de laatste zes jaar werd dit alleen maar erger. Hij is hiervoor in behandeling bij een psychiater maar sinds 2 weken zegt hij dat hij met alles wilt stoppen. Dat is ook hetgeen hij zegt tegen de politie die ter plaatse gegaan is.

Betrokkene is onderzocht door de psychiater en er is geen psychiatrisch probleem. Zijn uiting omtrent zelfmoord is te kaderen binnen een dispuut met zijn vriendin en er zijn geen tekenen dat hij dit effectief zou willen ondernemen. Daarenboven wil hij zich wel laten opnemen (vrijwillig) indien dit nodig zou zijn. De psychiater ziet geen enkele reden om hem op te laten nemen.

Voorbeeld 2

X heeft een zelfmoordpoging door overdosis medicatie ondernomen en is opgenomen in ziekenhuis Halle. Ze zegt dat ze een nieuwe poging zal doen.

Psychiater: de weigering tot opvolging in het AZ Halle was volgens haar het gevolg van de medicatie. Ze is in het UZ Brussel heel meewerkend. Een mobiel crisisteam zal haar vanaf morgen opvolgen. Er is vrijwilligheid, dus geen gedwongen opname.

Voorbeeld 3

Telefoon door psychiater Clinique Psychiatrique La Ramée te Ukkel. De minderjarige heeft een poging zelfmoord ondernomen, eetstoornis, depressie en sinds maandag eet en drinkt ze niet meer. Ze zegt zich dit weekend van kant te zullen maken. Psychiater dringt aan op gedwongen opname, instelling kan niet meer voldoen en stuurt ons haar verslag. Wij zijn bevoegd, woonplaats minderjarige Overijse.

Kinderpsychiater adviseerde positief voor een gedwongen opname.

Voorbeeld 4

X verblijft sinds 2 dagen bij een vriendin maar slaat complete wartaal uit. Bij de politie kruipt ze op handen en voeten en ze wil haar schoenen niet aandoen 'want die kijken zo triestig naar haar'. Geen familiale omkadering. Er was reeds een eerdere gedwongen opname in 2021.

Psychiater adviseerde positief voor een gedwongen opname.

Voorbeeld 5

Psycholoog belt ons rechtstreeks op omdat ze zich heel veel zorgen maakt, over een 17-jarige patiënte met zware anorexia die steeds meer gewicht verliest, ze weegt nauwelijks nog 30-35 kilo... Haar ouders hebben een ambulance gebeld om haar te laten opnemen, maar ze heeft zich opgesloten in de badkamer, ze wil zich niet laten behandelen. In overleg met de huisarts heeft psychologe besloten ons te verwittigen, de moeder heeft schrik dat ze de band met haar dochter helemaal kwijt zal zijn, als zij zelf de politie belt.

Kinderpsychiater oordeelt, in samenspraak met een pediater, dat een gedwongen opname een slecht idee zou zijn. Het is een feit dat het meisje aan anorexia lijdt, maar dit zou op dit moment niet levensbedreigend zijn. De moeder zegt hen zelf dat de dochter nog groenten en water tot zich neemt. Daarenboven is het meisje zeer wantrouwig tegen medisch personeel en politie. Haar colloqueren zou niets aan haar anorexia veranderen en zou ervoor zorgen dat ze geen enkele behandeling meer wil. Na een gesprek met het meisje, dat toch wel even heeft geduurd, hebben ze afgesproken dat er morgen voor haar een traject wordt gezocht. Ze zal morgen eveneens langsgaan bij haar huisarts voor een medische opvolging. Artsen drukken magistraat op het hart dat een gedwongen opname in zulke gevallen meer kwaad dan goed doet. Voor zowel de kinderpsychiater als de pediater van het UZ er geen acuut levensgevaar is op dit moment.

Magistraat volgt hierin na lang overleg maar laat aan de moeder wel weten dat, indien de dochter zich morgen zou bedenken en niet naar de dokter gaat of niet wil instappen in de psychiatrische opvolging, we opnieuw de procedure zouden opstarten.

3. Gedwongen opname - gewone procedure

- Met het oog op een opname ter observatie kan iedere belanghebbende een verzoekschrift indienen bij de vrederechter
- verzoekschrift, vermeldt op straffe van nietigheid:
  - datum
  - de naam, de voornaam, het beroep en de woonplaats van de verzoeker, alsook de graad van verwantschap of de aard van de betrekkingen die er bestaan tussen de verzoeker en de persoon wiens plaatsing ter observatie wordt gevraagd
  - het onderwerp van de vordering en in het kort de gronden ervan
  - de naam, de voornaam, de verblijf- of woonplaats van de zieke of, bij gebreke daarvan, de plaats waar hij zich bevindt;
  - aanwijzing van de rechter die ervan kennis moet nemen
- verzoekschrift moet worden ondertekend
- verzoekschrift vermeldt bovendien, en voor zover mogelijk, de plaats en datum van geboorte van de zieke evenals, in voorkomend geval, de naam, de voornaam, de woonplaats en de hoedanigheid van zijn wettelijke vertegenwoordiger.

- Op straffe van niet-ontvankelijkheid:
  - toevoegen van een omstandig geneeskundig verslag
  - ten hoogste vijftien dagen oud is
  - beschrijving van de gezondheidstoestand van de persoon wiens opneming ter observatie wordt gevraagd evenals van de symptomen van de ziekte + vaststelling dat is voldaan aan de voorwaarden bepaald in artikel 2 (= geestesziekte – gevaar voor zichzelf of anderen – geen andere optie mogelijk)
- Dit verslag mag niet worden opgesteld door een geneesheer die een bloed- of aanverwant van de zieke of van de verzoeker is of op enigerlei wijze verbonden is aan de psychiatrische dienst waar de zieke zich bevindt.

Wat na indienen verzoekschrift (gewone en gedwongen procedure)?

- Binnen vierentwintig uren na de indiening bepaalt de vrederechter bij een zelfde beslissing de dag en het uur van zijn bezoek aan de persoon wiens opneming ter observatie wordt gevraagd en van de zitting.
- Binnen dezelfde termijn geeft de griffier aan de zieke en, in voorkomend geval, aan diens wettelijke vertegenwoordiger bij gerechtsbrief kennis van het verzoekschrift
- Advocaat wordt ambtshalve aangesteld
- Vrederechter hoort de zieke, zo mogelijk ook echtgenoot/wettelijk samenwonende partner, persoon waarmee deze feitelijk een gezin vormt, bloedverwanten tot 2^e graad, personen belast met dagelijkse zorg van de zieke, verzoeker en alle andere personen die nuttig zijn gehoord te worden, igv minderjarigen ook de wettelijk vertegenwoordiger
- Uitspraak binnen 10 dagen na verzoekschrift (hoger beroep mogelijk, 15 dagen)
- In vonnis wordt dienst vermeld waarin de zieke ter observatie wordt opgenomen
- Directeur instelling wordt per gerechtsbrief hiervan verwittigd
- Procureur des Konings vervolgt de tenuitvoerlegging van het vonnis

Modaliteiten, duur en einde van de opneming ter observatie

- Observatie maximum 40 dagen
  - Zieke kan – onder toelating en verantwoordelijkheid arts – instelling verlaten voor bepaalde tijd
  - Observatie kan stoppen vóór aflopen termijn 40 dagen indien:
    - vrederechter dit beslist (niet verlengt)
    - procureur des Konings dit beslist alvorens vrederechter heeft geoordeeld
    - geneesheer instelling in gemotiveerd verslag vaststelt dat toestand van de zieke deze maatregel niet langer rechtvaardigt
- ! Geen hoger beroep hiertegen mogelijk

Verder verblijf

- Indien toestand zieke verder verblijf in instelling na verstrijken termijn observatie noodzaakt: directeur instelling zendt minstens 15 dagen voor verstrijken termijn een omstandig verslag mbt noodzaak verder verblijf aan vrederechter
- Duur verder verblijf = maximum 2 jaar
- Zieke kan ook dan – onder toelating en verantwoordelijkheid arts – instelling verlaten voor bepaalde tijd
- Geneesheer kan beslissen tot nazorg van de zieke buiten de instelling onder bepaalde voorwaarden (verblijfplaats, geneeskundigen/maatschappelijke behandeling)
- Tijdens nazorg kan geneesheer beslissen:
  - Nazorg te doen eindigen indien hij oordeelt dat toestand zieke het toelaat
  - Zieke terug in instelling op te nemen omdat voorwaarden niet nageleefd worden of geestestoestand dit vereist
- Geneesheer kan te allen tijde beslissen dat verder verblijf niet langer nodig is dmv gemotiveerd verslag

4. Bewindvoering

- Nieuwe wetgeving inzake bewindvoering is sinds 1/9/2014 van kracht
- Vervangt de wet op de onbekwaamheid, de gerechtelijk raadsman, het voorlopig bewind en de verlengde minderjarigheid
- Artikelen 488/1 ev Burgerlijk Wetboek
- Verzoekschrift kan worden ingediend door de te beschermen persoon zelf, zijn familie of een andere belanghebbende (vb buur, verzorger of iemand OCMW), of door de procureur des Konings.
- Parket echter slechts zelden in dergelijke procedure betrokken (vb. in kennis via jeugdrechter en geen enkel belanghebbende die verzoekschrift kan indienen)

Wanneer?

- De *meerderjarige* die wegens zijn gezondheidstoestand geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke of niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen, kan onder bescherming worden geplaatst, indien en voor zover de bescherming van zijn belangen dit vereist.
- Igv minderjarige: vanaf leeftijd van zeventien jaar kan dergelijk verzoek ingediend worden indien vaststaat dat hij bij zijn meerderjarigheid in deze toestand zal verkeren als bedoeld in het eerste lid.
- De bescherming treedt in werking op het tijdstip waarop de beschermde persoon meerderjarig wordt.

Procedure?

- Verzoekschrift bij vrederechter (woonplaats te beschermen persoon), bevattende:
  - 1° de graad van verwantschap of de aard van de betrekkingen die er bestaan tussen de verzoeker en de te beschermen persoon
  - 2° de naam, de voornaam, de verblijf- of woonplaats van de te beschermen persoon en, in voorkomend geval, van zijn vader en zijn moeder, zijn echtgenoot, de wettelijk/feitelijk samenwonende partner
- Alsook bevattende, indien gekend:
  - 1° de plaats en datum van geboorte van de te beschermen persoon;
  - 2° de aard en de samenstelling van de te beheren goederen;
  - 3° de naam, de voornaam en de woonplaats van de meerderjarige familieleden in de dichtste graad;
  - 4° de naam, de voornaam en de woonplaats van personen die zouden kunnen fungeren als vertrouwenspersoon;
  - 5° de familiale, morele en materiële leefomstandigheden waarvan de kennis voor de vrederechter nuttig kan zijn bij de aanstelling van een bewindvoerder.
- Verzoekschrift kan suggesties vermelden betreffende de keuze van de aan te stellen bewindvoerder, alsook betreffende de aard en de omvang van diens bevoegdheden.
- Verzoekschrift moet vergezeld zijn van een attest van woonplaats van de te beschermen persoon dat ten hoogste vijftien dagen oud is.

- Te voegen aan het verzoekschrift: een omstandige geneeskundige verklaring gevoegd die ten hoogste vijftien dagen oud is en die de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon beschrijft (tenzij igv urgente gevallen dit niet mogelijk is)
- Er bestaat standaardformulier, waarop door arts dient ingevuld te worden:
  - 1° of de te beschermen persoon zich kan verplaatsen en, zo ja, indien zulks gelet op zijn toestand aangewezen is;
  - 2° de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon;
  - 3° de weerslag van deze gezondheidstoestand op het behoorlijk waarnemen van zijn belangen van vermogensrechtelijke of andere aard;
  - 4° de zorgverlening die een dergelijke gezondheidstoestand normaal met zich meebrengt;
  - 5° de gevolgen van de vastgestelde gezondheidstoestand op het functioneren
- Deze geneeskundige verklaring mag niet worden opgesteld door een geneesheer die een bloed- of aanverwant is van de te beschermen persoon of van de verzoeker, of die op enigerlei wijze verbonden is aan de instelling waar de te beschermen persoon zich bevindt.
- Vrederechter zal te beschermen persoon, verzoeker ed horen op zitting, nadien wordt beschikking verleend

- Igv urgentie waardoor geen geneeskundige verklaring bij het verzoekschrift kan gevoegd worden, moet dit in het verzoekschrift wordt gemotiveerd:
  - vrederechter gaat na of het aangevoerde motief van dringendheid gerechtvaardigd is.
  - zo ja, stelt de vrederechter een geneesheer-deskundige aan die advies moet uitbrengen over de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon
- Voegen van geneeskundige verklaring = moeilijk voor parket

Inhoudelijk?

- Vrederechter kan rechterlijke beschermingsmaatregel bevelen wanneer en in de mate hij vaststelt dat dit noodzakelijk is en dat de bestaande wettelijke of buitengerechtelijke bescherming niet volstaat.
- Beschermingsmaatregelen tav persoon en /of tav goederen
- Vrederechter bepaalt in beschikking voor welke handelingen de beschermde persoon onbekwaam is
- Handelingen staan opgesomd in Burgerlijk Wetboek, vrederechter moet deze uitdrukkelijk opsommen in de beschikking, zoniet blijft de beschermde persoon bekwaam voor alle handelingen ivm persoon en/of goederen

Maatregelen tav de persoon

- 1° de keuze van zijn verblijfplaats;
- 2° het geven van de toestemming tot huwen bedoeld in artikel 75 en 146;
- 3° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk, bedoeld in de artikelen 180, 184 en 192;
- 4° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, bedoeld in artikel 229;
- 5° het indienen van een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming bedoeld in artikel 230;
- 6° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed bedoeld in artikel 311bis;
- 7° het erkennen van een kind overeenkomstig artikel 328;
- 8° het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming bedoeld in boek I, titel VII;
- 9° de uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige, bedoeld in boek I, titel IX en van de ouderlijke prerogatieven ;
- 10° de aflegging van een verklaring van wettelijke samenwoning bedoeld in artikel 1476, § 1, alsook de beëindiging van de wettelijke samenwoning, bedoeld in artikel 1476, § 2;
- 11° in voorkomend geval, het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit, bedoeld in hoofdstuk III van het Wetboek van de Belgische nationaliteit van 28 juni 1984;
- 12° de uitoefening van de rechten bedoeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens;
- 13° de uitoefening van het recht bedoeld in de wet van 23 juni 1961 betreffende het recht tot antwoord;
- 14° het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging, bedoeld in artikel 2 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen;

15°

16° het verlenen van de toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren overeenkomstig artikel 6 van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon;

17° het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen zoals bedoeld in artikel 5 of artikel 10 van de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen of het verzet daartegen overeenkomstig artikel 10 van dezelfde wet;

18° de uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan achttien maanden, bedoeld in artikel 3 van de wet van 26 maart 2003 houdende regeling van de autopsie na het onverwachte en medisch onverklaarde overlijden van een kind van minder dan achttien maanden;

19° het verlenen van de toestemming tot de wegneming van lichaamsmateriaal bij levenden bedoeld in de artikelen 10, 12 en 20, § 1, van de wet van 19 december 2008 inzake het verkrijgen en het gebruik van menselijk lichaamsmateriaal met het oog op de geneeskundige toepassing op de mens of het wetenschappelijk onderzoek, of het verzet daartegen overeenkomstig de artikelen 12 en 20, § 2, van dezelfde wet;

20° de uitoefening van activiteiten van wapenhandelaar, tussenpersoon, wapenverzamelaar of van andere personen bedoeld in hoofdstuk IV van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens;³

21° de ondertekening of authenticatie met behulp van de elektronische identiteitskaart overeenkomstig artikel 6, § 7, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen;

22° de aflegging van de in artikel 135/1 bedoelde aangifte van de overtuiging dat het geslacht vermeld in de akte van geboorte niet overeenstemt met de innerlijk beleefde genderidentiteit.

Maatregelen mbt de goederen

- 1° het vervreemden van zijn goederen;
- 2° het aangaan van een lening;
- 3° het in pand geven of hypothekeken van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling;
- 4° het afsluiten van een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst ;
- 5° het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel;
- 6° het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel;
- 7° het optreden in rechte als eiser en verweerder;
- 8° het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid;
- 9° het aankopen van een onroerend goed;
- 10° het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst;
- 11° het voortzetten van een handelszaak;
- 12° het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;
- 13° het schenken onder levenden;
- 14° een huwelijksstelsel te kiezen of te wijzigen;
- 14/1° een overeenkomst als bedoeld in artikel 1478, vierde lid, af te sluiten en te wijzigen;]²
- 15° het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking;
- 16° het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijkse beheer;
- 17° de uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige bedoeld in boek I, titel IX;
- 18° het aangaan van een door de wet toegelaten erfovereenkomst;
- 19° de uitoefening van zijn rechten en plichten in fiscale en sociale zaken;
- 20° het aangaan van periodieke schulden.

De vrederechter moet de bewindvoerder over de persoon bijzondere machtiging verlenen om :

1° de verblijfplaats van de beschermde persoon te wijzigen;

2° de rechten bedoeld in de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt overeenkomstig artikel 14, § 2, van voornoemde wet uit te oefenen

- Dit kan in geval van dringende noodzakelijkheid, zonder voorafgaande bijzondere machtiging van de vrederechter, maar brengt de vrederechter, de vertrouwenspersoon en de bewindvoerder over de goederen wel onverwijld op de hoogte van zijn optreden.
- kan deze machtiging verlenen voor de uitoefening van alle rechten die verband houden met een bepaalde medische behandeling

3° de beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen.

De vrederechter moet de bewindvoerder over de goederen bijzondere machtiging verlenen om :

- 1° de goederen van de beschermde persoon te vervreemden;
- 2° een lening aan te gaan;
- 3° de goederen van de beschermde persoon te hypothekeren of in pand te geven;
- 4° een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst van meer dan negen jaar te sluiten, alsook een handelshuurovereenkomst te hernieuwen;
- 5° een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel te verwerpen of te aanvaarden,
- 6° een schenking of een legaat onder bijzondere titel te aanvaarden;
- 7° de beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen, behoudens voor : - rechtsplegingen en handelingen bedoeld in de artikelen 1150, 1180, 1°, 1187, tweede lid, en 1206 van het Gerechtelijk Wetboek;- burgerlijke partijstelling; - geschillen met betrekking tot huurcontracten of met betrekking tot bewoning zonder akte of bewijs en - vorderingen tot toepassing van de sociale wetgeving ten gunste van de beschermde persoon;
- 8° een overeenkomst van onverdeeldheid te sluiten;
- 9° een onroerend goed aan te kopen;
- 10° een dading aan te gaan of een overeenkomst tot arbitrage te sluiten;
- 11° een handelszaak voort te zetten.
- 12° souvenirs en andere persoonlijke voorwerpen, zelfs als het om voorwerpen van geringe waarde gaat, te vervreemden;

Vrederechter bepaalt welke handelingen mbt het dagelijkse beheer en of en onder welke voorwaarden de beschermde persoon een bankkaart kan gebruiken om die handelingen te stellen

- Vrederechter kan te allen tijde hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de beschermde persoon of diens vertrouwenspersoon of bewindvoerder of van elke belanghebbende evenals van de procureur des Konings, bij een met redenen omklede beschikking, een einde maken aan de rechterlijke beschermingsmaatregel of de inhoud ervan wijzigen
- Rechterlijke beschermingsmaatregel eindigt van rechtswege in geval van overlijden van de beschermde persoon
- Beslissingen tot aanstellen bewindvoerder worden gepubliceerd in Belgisch Staatsblad
- Bewindvoerder moet jaarlijks verslag aan vrederechter opmaken
- Vertrouwenspersoon kan aangesteld worden
- Handelingen door de beschermde persoon waartoe hij/zij door vrederechter onbekwaam werd geacht = nietig!
- Handelingen door de bewindvoerder verricht zonder machtiging vrederechter = nietig.

Bedankt voor de aandacht!

Vragen?

